

Hållbarhetsrapport 2020

GÖTEBORGSOPERAN AB:S Hållbarhetsrapport 2020 utgör en separat handling till förvaltningsberättelsen och har upprättats i enlighet med årsredovisningslagens krav. Hållbarhetsrapporten antogs av styrelsen 29 januari 2021.

Hållbarhetsstyrning

GöteborgsOperan är en samhällsaktör som med kreativitet, ett modernt synsätt, nyfikenhet och öppenhet ska ge alla invånare i Västra Götalandsregionen tillgång till opera, dans, musikal och konserter. I det uppdraget och inom hela verksamheten strävar GöteborgsOperan efter hållbarhet ur ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt perspektiv. Arbetsätten bygger på att alla resurser används klokt och ansvarsfullt.

GöteborgsOperans uppdrag

Ägardirektiv till GöteborgsOperan

GöteborgsOperan är ett aktiebolag, helägt av Västra Götalandsregionen. I ägardirektivet framgår bland annat att bolaget ska upprätthålla och utveckla sin nationella och internationella position som ett av norra Europas intressantaste operahus.

Utifrån operahuset i Göteborg och scenen i Skövde, genom turnéer, gästspel och digitala medier, ska GöteborgsOperan nå invånarna i Västra Götaland, oavsett ålder, kön och/eller social bakgrund.

GöteborgsOperan ska även ge internationell lyskraft till Västra Götaland och bidra till att utveckla regionens kreativa potential och kompetens inom scenkonst.

Kulturnämndens uppdrag till GöteborgsOperan 2018–2020

GöteborgsOperan ska bedriva sin verksamhet i enlighet med uppdrag från Västra Götalandsregionens kulturnämnd. Målen för innevarande treårsperiod är:

- GöteborgsOperan ska upprätthålla och utveckla sin position som ett av norra Europas intressantaste operahus som når och angår en bred publik.
- GöteborgsOperan samverkar med civilsamhället och det fria kulturlivet för att angå fler invånare i Västra Götaland utifrån riktlinjerna för vidgat deltagande.
- GöteborgsOperan är ett modernt digitalt operahus som når ut lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Varje mål har ett antal indikatorer som ska följas upp och rapporteras till kulturnämnden. Respektive mål är dessutom kopplat till en utvecklingsstrategi.

Vision och strategi

För att nå målen och fullgöra uppdragen har GöteborgsOperan gemensamma utgångspunkter i en vision, en verksamhetsidé, en strategi och tre kärnvärden. Tidigt under 2018 inleddes ett omfattande arbete med att formulera en ny vision och strategi för GöteborgsOperan. Det utgår från målen i ägardirektivet samt kulturnämndens uppdrag. Tre strategiska områden har formulerats:

- Vi är tillgängliga och välkomnande.
- Vi är framstående.
- Vi arbetar hållbart.

I början av året startade arbetet med att implementera vision och strategi med hjälp av en etablerad metod, kallad Get Connected, i tvärgrupper och på avdelningsnivå. Det arbetet fick dock avbrytas på grund av coronapandemin och kommer att återupptas så snart det är möjligt.

GöteborgsOperans kärnvärden kvarstår:

- Professionella
- Engagerade
- Nyskapande

Styrning och uppföljning

Varje mål i GöteborgsOperans uppdrag har ett antal indikatorer som följs upp och rapporteras varje verksamhetsår till Västra Götalandsregionens kulturnämnd enligt beslutad tidsplan.

Styrdokument som grund

GöteborgsOperan agerar och bygger sin verksamhet utifrån Västra Götalandsregionens policyer och riktlinjer. Med dessa som grund har GöteborgsOperan tagit fram och implementerat kompletterande och verksamhets-specifika policyer, riktlinjer, rutiner och handböcker där det har behövts, exempelvis miljöpolicy, personalhandbok och ekonomihandbok. Alla styrdokument och handböcker finns tillgängliga på GöteborgsOperans intranät.

Krav på leverantörer

GöteborgsOperan följer Västra Götalandsregionens riktlinjer i upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ILO:s åtta kärnkonventioner, FN:s barnkonvention, nationell lagstiftning (arbetsmiljö, arbetsrätt och miljö) som gäller i tillverkningslandet samt FN:s deklaration mot korruption.

I de flesta förfrågningsunderlag hänvisar GöteborgsOperan till dessa kontraktsvillkor och anbudsparterna måste i anbudsformuläret bekräfta att de uppfyller villkoren.

Riskmedvetenhet

Strategiska ledningsgruppen för GöteborgsOperan gör vartannat år (senast 2019) en grundlig verksamhetsövergripande riskanalys med stöd av extern konsult. Åren däremellan görs en översiktlig riskanalys internt, uppdaterad utifrån aktuellt läge. Av det totala antalet identifierade risker bedöms de 20 högst värderade riskerna i en riskkarta, utifrån väsentlighet och sannolikhet. De högst rankade riskerna väljs ut och förs in i den årliga internkontrollplanen. Denna redovisas för presidiet och styrelsen, där planen antas, för att därefter sändas till Västra Götalandsregionen. Kontroller enligt internkontrollplanen är en central del i verksamhetsstyrning och beslutsfattande, och följs upp årligen av styrelsen.

Utöver detta hanteras risker av operans grupp för Säkerhet och beredskap där chefer ur ledningsgruppen samt säkerhetschefen ingår. I denna grupp hanteras andra typer av risker som gäller säkerhet i huset och för publiken. Gruppen för Säkerhet och beredskap tar också fram instruktioner för ledningsjouren. Chefer i strategigruppen delar på ansvaret att veckovis ha ledningsjour. Dessutom är en chef eller projektledare jour vid varje föreställning.

Det genomförs även verksamhetsspecifika riskanalyser, exempelvis kartläggningar av miljöaspekter och arbetsmiljörisker.

I mars 2020 aktiverades gruppen för Krisledning i samband med att beslut fattades om att ställa in all publik verksamhet. Krisledningsgruppen är den högsta nivån i organisationens krishantering och sammankallas enbart vid händelser av extraordinär karaktär som inte kan hanteras i ordinarie organisation. Veckan efter beslutet 12 mars fortsatte arbetet i ordinarie organisation.

Mänskliga rättigheter

GöteborgsOperan respekterar och stödjer mänskliga rättigheter. Grundtanken är att människan föds fri och att alla människor är lika värda, vilket bland annat omfattar barns och kvinnors rättigheter, rätten till hälsa och utbildning samt rätten till att inte bli diskriminerad. Insikten om människors lika värde och rättigheter samt respekten för

varje individ är en förutsättning för en framgångsrik verksamhet och en bra arbetsmiljö.

Respekt för individen och alla människors lika värde är grundläggande i alla GöteborgsOperans relationer, både interna och externa. Ingen medarbetare eller besökare ska diskrimineras eller trakasseras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Alla ska, om kompetensen är likvärdig, ha samma möjlighet till anställning vid GöteborgsOperan samt rätt till hälsa, säkerhet, utveckling och inflytande i arbetet.

GöteborgsOperan arbetar aktivt med att identifiera, förebygga och åtgärda risker, önskade effekter och beteenden kopplade till respekten för mänskliga rättigheter i alla led.

GöteborgsOperan följer Västra Götalandsregionens riktlinjer i sina upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar bland annat FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention.

Organisation och ansvar

GöteborgsOperans styrelse är politiskt tillsatt och vd utses av styrelsen. Ledningsorganisationen består av ledningsgrupp, strategisk ledningsgrupp och konstnärlig ledningsgrupp.

Det är styrelsen och den verkställande ledningen som utifrån ägardirektiv och uppdrag från kulturnämnden fastställer operans vision, verksamhetsidé och strategi. Vd har det övergripande ansvaret för att dessa bryts ner på mål, fokusområden och handlingsplaner. På uppdrag av vd ansvarar chefer och medarbetare, inom ramen för sitt ansvar och sina befogenheter, för genomförande och uppföljning av mål samt handlingsplaner.

GöteborgsOperan finansieras genom statliga och regionala bidrag, sponsorer från näringslivet samt med egna medel, i första hand biljettintäkter.

Intressentdialog

GöteborgsOperans verksamhet bygger på att intressenterna känner förtroende för operan och de värden

verksamheten representerar. Intressenterna påverkar och påverkas i varierande grad av verksamheten. Genom kontinuerliga dialoger håller sig operan uppdaterad om krav och förväntningar som olika intressenter har på verksamheten. Intressentdialogerna sker på olika nivåer, i olika omfattning och genom skilda kanaler, till exempel publikundersökningar, nätverk och enkäter till medarbetare.

Ägare och styrelse

GöteborgsOperan ägs av Västra Götalandsregionen, som fastställer uppdrag, ägardirektiv, krav och förväntningar. Västra Götalandsregionens Miljöplan 2017-2020, vision, mål, policydokument, uppdragsbeskrivning och budget ligger till grund för GöteborgsOperans hållbarhets- och miljöarbete, som regelbundet stäms av med regionledningen och operans styrelse.

GöteborgsOperan är med i centrala upphandlingar inom Västra Götalandsregionen och har representanter i relevanta referensgrupper. Detta är viktigt för att möjliggöra dialog och erfarenhetsutbyte och för de hållbarhets- och miljökrav som GöteborgsOperan ställer i samband med upphandlingar.

Medarbetare

GöteborgsOperan är och vill vara en attraktiv arbetsgivare. För att nå framgång i hållbarhets- och miljöarbetet är det viktigt att medarbetarna ges möjlighet att komma med idéer och förbättringsförslag samt vara delaktiga i kommunikation, kunskapsinhämtning och informations-spridning.

Medarbetarsamtal med samtliga medarbetare samt skyddsronder genomförs årligen. Då kan bland annat medarbetarnas tankar och förväntningar kopplade till hållbarhet, egen utveckling och psykosocial arbetsmiljö fångas upp.

2020 har varit ett mycket speciellt år för GöteborgsOperans medarbetare. Beslut om inställda och uppskjutna produktioner, ofta med kort varsel, har påverkat alla. De medarbetare som kunde arbeta hemifrån ställde om snabbt, mycket tack vare den nya digitala arbetsplatsen, Molnet. De konstnärliga grupperna har haft en svårare situation då de inte kunnat öva och repetera i tillräckligt stor utsträckning. Hur detta påverkar kvaliteten vet vi ännu inte, klart är att det är en utmaning. Samtidigt har

krisen visat på en stor förmåga hos medarbetarna till att lösa problem och hantera förändringar.

Publik

GöteborgsOperan inhämtar kunskap om publiken via tre typer av undersökningar:

- SOM-institutets årliga riksundersökning. Operan är även en del av Väst-SOM, vilket gör det möjligt att benchmarka sig med andra västsvenska aktörer.
- Kundundersökningar på GöteborgsOperans besökare. Dessa undersökningar genomförs via telefon och webb av en extern part.
- Publikuppföljning via webbenkät efter varje föreställning.

I augusti gjordes en särskild undersökning om besökarnas tankar om biljettköp och situationen med coronapandemin. Den visade att GöteborgsOperans publik såg fram emot att se föreställningar live igen och 62 procent kunde tänka sig att köpa biljett inom en månad efter att restriktionerna upphört och Folkhälsomyndigheten gett klartecken.

Socialt ansvarstagande

FÖR GÖTEBORGSOPERAN HANDLAR socialt ansvarstagande om att bidra till ett bättre samhälle genom att vara en ansvarstagande och respektfull arbetsgivare samt att bidra till en positiv social utveckling lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Medarbetarskap och ledarskap

En av de absolut viktigaste förutsättningarna för att GöteborgsOperan ska kunna bedriva en bra verksamhet är kunniga och engagerade medarbetare. Cheferna ska genom tydliga mandat och uppdrag utveckla medarbetare

till att ta ett stort eget ansvar och vara med och forma verksamheten. Ledarskapet bygger på motivation, inspiration och att ta tillvara medarbetarnas initiativkraft.

Precis som de flesta verksamheter har även GöteborgsOperan behövt hantera oro och ovisshet under pandemin, vilket tagit tid och energi från chefer och ledare. Därför har vi satsat på extra många träffar med cheferna, så kallade Ledarforum, under hela 2020.

Arbetsmiljö

En god arbetsmiljö skapar goda förutsättningar för medarbetare att verka och utvecklas. Arbetsmiljön är en gemensam angelägenhet för alla anställda. En hälsofrämjande arbetsplats bygger på att varje medarbetare medverkar till förbättringar när det behövs och tar ansvar för sin egen hälsa och arbetsmiljö. Chefer har ett uttalat ansvar att leda arbetet med arbetsmiljö och hälsa på arbetsplatsen. De ska också vara viktiga förebilder och föregångare när det gäller ett hälsofrämjande arbetsätt.

GöteborgsOperans viktigaste resurs är personalen och den ska ges bästa möjliga förutsättningar för att fungera väl. Arbetsmiljön utformas utifrån förtroende och respekt för individen samt säkerhetsaspekter. Lagar, föreskrifter, avtal och branschpraxis utgör grunden. GöteborgsOperans verksamhet bedrivs med betryggande säkerhet mot skador på individer och miljö.

GöteborgsOperans målsättning med arbetsmiljöarbetet:

- Lagar och föreskrifter utgör ett minimikrav samt att arbetsmiljöarbetet i så stor utsträckning som möjligt ska kunna påverkas av personalen.
- De anställdas kunskaper och engagemang ska tas tillvara så att alla upplever att de gör en viktig insats och känner en tillfredsställelse i sitt dagliga arbete.
- Antalet arbetsolycksfall och arbetssjukdomar ska sträva mot noll.
- Ohälsotalet på företaget ska sjunka.
- Arbetsmiljöfrågor är en naturlig del i det vardagliga arbetet och finns med som en punkt på regelbundna möten, som arbetsplatsträffar med mera.

GöteborgsOperans medarbetare har ett digitalt system för tillbud, IA (Informationssystem för Arbetsmiljö), med åtkomst via intranätet. Där anmäls arbetsskador, tillbud, olyckor med mera för vidare uppföljning i organisationen.

Riskronder och riskanalyser

Arbetsmiljörelaterade riskronder genomförs en till två gånger per år i arbetslokalerna, beroende på lokalens risknivå. Riskanalyser genomförs fortlöpande på avdelningarna där de fysiska och psykosociala riskerna kartläggs och bedöms. Riskanalysen genomförs även i samband med inköp av ny utrustning, införande av nya arbetsmetoder eller ny arbetsorganisation. Vidare genomförs riskronder i samband med varje produktion och/eller ny spelplats, både i repetitionssal och på fasta scener eller turnéscener.

Under året har arbetet med riskanalyser och tillhörande handlingsplaner pågått kontinuerligt på grund av covid-19. Skärpta riktlinjer har införts, till exempel gällande avstånd, lunchtider, spridning av medarbetare i huset, golvmarkeringar och handsprit. Avstånd mellan medarbetare i de konstnärliga grupperna har ytterligare reglerats, allt för att minska risken för smittspridning. Kontinuerlig information har gått ut från HR/ledningen om de skärpta reglerna.

Uppföljning av arbetsmiljö

Arbetsmiljöarbetet följs upp varje år i samband med budgetarbetet, då innevarande års handlingsplan, ny statistik, genomförda ronder och åtgärder diskuteras.

Vartannat år görs en medarbetarenkät. Resultatet följs upp av ledningen samt på respektive avdelning och handlingsplan tas fram på varje avdelning tillsammans med medarbetarna.

Hälsofrämjande arbete

Operan uppmuntrar till en aktiv livsstil som främjar hälsa och välbefinnande, både i arbetslivet och på fritiden. Medarbetarna kan träna kostnadsfritt på operans egna gym och gruppträning, har möjlighet att få tillgång till behandlingar/massage, till rabatterade träningskort hos avtalade träningsanläggningar samt ett årligt friskvårdsbidrag. När en anställd tränar i GöteborgsOperans egna lokaler under en timme bjuder arbetsgivaren på hälften av träningstiden en gång per vecka.

Genom företagshälsovården Hälsan & Arbetslivet har GöteborgsOperan tillgång till läkare, sjuksköterska, sjukgymnast, beteendevetare och skyddsingenjör. GöteborgsOperan erbjuder alla som har fyllt 40 år en hälsokontroll vart tredje år.

Alla anställda, oavsett anställningsform, har förmånen fri öppen hälso- och sjukvård. Förmånen omfattar patientavgiften upp till högkostnadsskyddet.

GöteborgsOperan har fortsatt med månadsuppföljningar med cheferna kring sjukfrånvaro. Detta är ett långsiktigt arbete för att på ett tidigt stadium fånga upp medarbetare som står inför en potentiell längre sjukskrivning. Under större delen av 2020 har sjuktalen följts upp dagligen. Totalt har dock sjuktalen ökat jämfört med föregående år, till totalt 3,70 procent 2020 (3,36).

Samverkan

Samverkan ska vara en naturlig del av den fortlöpande utvecklingen och i första hand koncentreras och genomförs så nära verksamheten som möjligt. Under 2020 har samverkan varit extra viktig och samarbetet mellan arbetsgivare, skyddsombud, ägarna och smittskyddet i Västra Götalandsregionen har utökats och varit intensivt. Under året har samverkan frekvent fokuserats på arbetsmiljö, hälsa samt schemalägningsfrågor på grund av de exceptionella förändringarna i verksamhetens planering.

	2020	2019	2018
Antal anmälda olyckor, tillbud, ohälsor och riskobservationer	175	215	176
Sjukfrånvaro i procent av den totala förväntade arbetstiden	3,70	3,36	3,32
Sjukfrånvaro i procent, kvinnor/män	2,12 % / 1,58 %	1,64 % / 1,72 %	1,78 % / 1,54 %
Antal anställda tillsvidare, inklusive provtjänstgöring	452	459	450
Totalt antal chefer	33	33	32
Andel kvinnor/män av antal chefer	61 % / 39 %	58 % / 42 %	53 % / 47 %
Antal kvinnor/män i ledningsgrupp	8 / 1	8 / 0	8 / 0
Medelålder kvinnor/män i chefsbefattningar	51 / 50	50 / 52	49 / 50

GDPR och säkerhet

GDPR

GöteborgsOperan behandlar personuppgifter enligt gällande lagar och föreskrifter (GDPR). Besökarna informeras bland annat på hemsidan om hantering av personuppgifter enligt GDPR och medarbetare informeras om hanteringen i personalhandboken.

Säkerhet

Säkerhetsarbetet vid GöteborgsOperan handlar till stor del om att skydda liv och hälsa för de människor som vistas i lokalerna, men även om skydd av egendom och information. Skriften Person- och egendomsskydd beskriver vad varje medarbetare behöver känna till för att kunna bidra till att skydda verksamheten, skapa en trygg arbetsplats och undvika ekonomiska förluster.

För att bland annat möta omvärldens ständigt förändrade utmaningar fortsätter arbetet med att utöka och förbättra säkerhetssystemen. Detta sker bland annat i samband med ombyggnader.

GöteborgsOperans säkerhetschef medverkar i olika nätverk, till exempel Näringslivets säkerhetsdelegation, Evenemangssäkerhetsnätverket samt Nätverk för säkerhetschefer, där säkerhetschefer från hela Sverige träffas och diskuterar branschrelaterade frågor.

Området Lilla bommen, där GöteborgsOperan ligger, är sedan 2018 certifierat enligt Purple Flag, vilket handlar om att skapa ett säkrare och attraktivare område under kvällstid.

GöteborgsOperan har goda kontakter och kommunikation med myndigheterna som räddningstjänst, polis och säkerhetspolis.

Vid minst ett, ibland flera, tillfällen per år genomförs oannonserade brandövningar, något som dock inte kunnat genomföras under 2020 på grund av coronapandemin. Samtliga nyanställda medarbetare får en brandskyddsgenomgång då även de som behöver en repetition kan delta.

Jämställdhet och mångfald

Utgångspunkten för GöteborgsOperans arbete med jämställdhet och mångfald är alla människors lika värde, där arbetet ska präglas av respekt för individens integritet. Jämställdhets- och mångfaldsarbetet drivs genom en partssammansatt jämställdhets- och mångfaldsgrupp, JÄMÅ-gruppen. Den arbetar på uppdrag av ledningsgruppen. Utgångspunkten för arbetet är diskrimineringsgrunderna samt Västra Götalandsregionens medarbetarpolicy.

Ordföranden för JÄMÅ har det övergripande ansvaret för mångfalds- och jämställdhetsarbetet. Ordförandeskapet, delas mellan vd och chefen för Skapa opera/drama (avdelningen med grund i deltagande och delaktighet). Varje chef ansvarar för att följa upp sin verksamhet och varje medarbetare ansvarar för att följa givna riktlinjer.

Arbetet för jämställdhet inom GöteborgsOperan innebär att bryta traditionella könsrollsmönster, att ge kvinnor och män lika möjligheter och rättigheter i arbetslivet.

Målsättningen är jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsplatsen så att orättvisor försvinner beträffande arbetsförhållanden, möjligheter att förena föräldraskap och arbete, benägenhet att söka arbete och utveckling, könsfördelning inom olika yrkeskategorier, rekryteringsprocessen, lönesättning, konstnärlig verksamhet och marknadsföring.

Med mångfald menar GöteborgsOperan allas lika möjligheter och rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Målsättningen med mångfaldsarbetet är att ta tillvara dessa olikheter och därmed skapa en attraktiv och dynamisk arbetsplats där kompetensen hos individer och samarbetspartners ingår som en naturlig del i både internt och externt arbete.

Under hösten 2020 har arbete pågått med en ny plan för likabehandling. Arbetet är inne i slutfasen och planen ska efter godkännande kommuniceras och arbetas vidare med i organisationen.

Nolltolerans mot diskriminering och trakasserier

GöteborgsOperan har i många år arbetat aktivt för att förhindra trakasserier och kränkningar. Inga medarbetare, samarbetspartners eller besökare får utsättas för trakasserier eller annan kränkande särbehandling. Samtliga anställda har ett ansvar att se till att diskriminering och trakasserier inte förekommer i något led av GöteborgsOperans verksamhet. Arbetet tar sin grund i diskrimineringslagen samt i policyn mot kränkande särbehandling som beskrivs i personalhandboken samt vid introduktion av nyanställda.

Organisationen har klara rutiner och särskilda ombud som arbetar ute i verksamheten för att fånga upp sexuella trakasserier. Sexuella trakasserier och kränkande särbehandling får inte förekomma över huvud taget.

GöteborgsOperan som samhällsaktör

GöteborgsOperan Skapa

GöteborgsOperans delaktighetsbaserade verksamhet, Skapa, arbetar med produktioner och aktiviteter för

alla åldrar, nybörjare och scenkonstlärare, etablerade svenskar och nyanlända, professionella och amatörer samt deltagare med olika förmågor och förutsättningar. Alla projekt är en del av ett långsiktigt utvecklingsarbete. Skapa samarbetar med civilsamhället, skolor, fria grupper och andra institutioner.

Inom Skapa rymms GöteborgsOperans samtliga konstformer, uppdelade i Skapa opera/drama och Skapa dans. Skapaverksamheten som är knuten till danskompaniet utgår från de koreografiska verk som danskompaniet arbetar med. Skapa opera/drama driver såväl löpande verksamhet, till exempel barn-, ungdoms- och skapandekörer, som specifika projekt, både i och utanför operahuset.

När GöteborgsOperan från mars 2020 pausade all publik verksamhet påverkades förstås även Skapas aktiviteter och deltagare. En del planerade projekt och samarbeten har sedan dess gått på sparlåga eller skjutits på framtiden, medan andra helt har lagts om och blivit digitala. För att hålla kontakt och kreativitet levande ställdes verksamheten om och bedrevs på andra sätt – digitalt, individuell coaching och repetitioner/möten i mindre grupper.

Även besöksverksamhet, då personer kommer till GöteborgsOperan, till exempel i samband med samarbeten med Kulturskolan i Angered/Ungdomsbiennalen, FOKIS/Nordiska Folkhögskolan, Restad Gård, Cirkus Unik och delvis Nätverket Universell Scenkonst, har antingen omskapats till digitala versioner eller skjutits upp och planerats in längre fram.

Skapadagar

Skapadagar startade 2019 och innehåller inslag från alla Skapas fokusgrupper. I februari ägde årets Skapadagar rum. Då bjöds på bland annat konsert med GöteborgsOperans Barn- och Ungdomskörer, *Återskapa: Vem är en hjälte*, ett verk skapat av och med ungdomar, minimusikalen *Rakel och Oraklet*, *Olivia – en queer klubbshow* i samarbete med scenkonstkollektivet Bataljonen, öppet hus för hela familjen och Fredagshäng för ungdomar. Höstens Skapadagar var planerade till sista veckan i oktober, men kunde inte genomföras på grund av pandemin.

En mer tillgänglig opera

GöteborgsOperans verksamhet ska vara publikt anpassad så att föreställningarna är tillgängliga för personer

med funktionsvariationer. Detta gäller såväl operahuset som upplevelsen och informationen.

I slutet av januari var det premiär för *Relaxed performance*, inspirerade av motsvarande verksamhet på Göteborgs Konserthus. Det är en konsertform särskilt anpassad för publik som av olika anledningar tycker det är svårt att gå på en vanlig föreställning. Den 26 januari deltog 130 personer i publiken och 16 på Lilla scen när en förklarad version av *Oliver!* framfördes. Ytterligare *Relaxed performance* var planerade under våren och hösten, men fick ställas in.

I slutet av mars lanserades en ny sida på opera.se, HemmaOperan, en samlad presentation av GöteborgsOperans digitala utbud. Här kan publiken kostnadsfritt ta del av digitala föreställningar, klipp från Facebook, poddar och andra digitala inslag direkt producerade för HemmaOperan/GOfilm. På HemmaOperan har förutom opera, dans, musikal och konsert bland annat sänts en "Jenny Lind-kalender" med olika artister som sjunger verk med anknytning till en av Sveriges mest berömda och firade sopraner. Värt att nämna är även ett fyra timmar långt musikmaraton, dansverk och flera konserter som ersatte inställda produktioner. Besökare har också haft möjlighet att kika in bakom kulisserna och möta medarbetare. De har fått solisthälsningar som lades upp på både Facebook och HemmaOperan. Under årets sista månad lanserades *Spotlight*, en programserie med intervjuer, musik samt både externa gäster och egna från huset. Programledare var en av GöteborgsOperans operasolist.

De första delarna i *Nibelungens ring*, *Rhenguldet* och *Valkyrian*, har sedan tidigare filmats. Den tredje delen *Siegfried*, vars premiär fick ställas in i december 2020 på grund av pandemin, har filmats och planeras att sändas senare. Den sista delen i cykeln, *Ragnarök*, kommer även den när den ges 2021, att filmas.

Inför varje opera- och musikalpremiär hålls samtal som filmas och läggs upp på GöteborgsOperans hemsida. Detta för att publiken ska kunna förbereda sig inför föreställningen. Eftersom de flesta premiärer har ställts in 2020 har endast något samtal spelats in (*La bohème*).

Barns och ungas möjligheter att delta i kulturlivet

Minimusikal och dansföreställning

Rakel och Oraklet, GöteborgsOperans beställningsverk av en minimusikal för 6–8-åringar, hade premiär i oktober 2019 och spelades på en mängd olika platser i Västra Götalandsregionen till och med 9 mars 2020. Genom att skapa nyskrivet material för en specifik målgrupp vill Skapa opera/drama bidra till att låta alla barn oavsett bostadsort eller andra förutsättningar upptäcka musikteater, känna sig delaktiga, bli berörda och vilja uppleva mer. Fler föreställningar kommer att ges i regionen under 2021.

Dansföreställningen *Ministeriet för olösta känslor*, med målgrupp gymnasieungdomar och unga vuxna, hade också premiär 2019. Den skulle åter ha turnerat i regionen, spelats på GöteborgsOperans lilla scen samt gästspelat i Oslo, men alla årets föreställningar blev inställda. Föreställningar planeras ges under våren 2021.

Körer för barn och ungdomar

GöteborgsOperan vill förutom gemenskap och sångarglädje ge barn och ungdomar scenisk erfarenhet och möjlighet att sjunga i professionella sammanhang. I barnkören sjunger barn mellan 9 och 12 år. Ungdomskören delas in i en yngre (12–16 år) och en äldre (16–22 år) grupp.

I vanliga fall kommer sammanlagt cirka 100 barn och ungdomar till GöteborgsOperan varje vecka för att sjunga. Från mars 2020 har körerna haft digitala körrepetitioner och repetitioner i mindre grupper. De äldre sångarna har även fått individuell sångcoachning.

I juni genomfördes Promenadkonserter genom Göteborg och tidigare hade mindre konstellationer uppträtt på Hotell Eggens.

Ungdomskören samarbetar sedan 2019 med kören Arctic Light i Norrbotten. Det gemensamma projektet heter *Existens* och deltagarna i de båda körerna skapar tillsammans med librettist och kompositör en föreställning från idé till scen. Våren 2022 ska det resultera i föreställningar i Piteå och Göteborg.

Familjefoajé

Familjefoajé är Skapas barn- och familjefokuserade aktiviteter för att välkomna familjer med barn i alla åldrar till GöteborgsOperan, visa på ett brett utbud av aktiviteter och göra foajén till en öppen, levande och välkomnande plats. Planerade inslag under året var Öppen barnkör, *Dansa med bebis*, sång- och sagostund med mera. Men ingen av de fyra tänkta familjefoajéerna kunde genomföras med besökare på plats. I stället gjordes en digital version som kan ses på opera.se sedan 23 maj.

Engagera fler unga

Arbetet med att öka delaktigheten bland unga som av olika anledningar inte har haft möjlighet att möta eller engagera sig nämnvärt i kulturlivet fortsätter – även om möjligheterna till aktiviteter har varit begränsade under 2020.

För att hålla kontakten och kreativiteten levande med och bland deltagarna i olika projekt föddes idén till en serie workshoppar i scenisk gestaltning. Under sammanlagt 20 sessioner har både ungdomar och vuxna coachats i sång, text och karaktärsarbete. Erbjudandet att delta gick ut till tidigare deltagare i *Återskapa*, Ungdomsbienalen Angered, Hisingens kulturskola, GöteborgsOperans Ungdomskör samt Skapakören. De som anmälde sig fick enskilt, eller tillsammans med en kompis, undersöka olika uttryck under 30–45 minuter.

Återskapa, en fem dagar lång workshop där ungdomar från hela regionen tillsammans med professionella artister skapar ett nytt verk, var som vanligt planerat till sommaren. Delar av gruppen som var tänkt till årets projekt har i stället deltagit i olika workshoppar.

GöteborgsOperans *Unga ambassadörer* är Skapas gemensamma referensgrupp för unga 13–25 år. Fokus är breddat deltagande, ömsesidig dialog och ett forum för unga som vill tala om, uppleva och skapa scenkonst. Projektet är en fortsättning på Skapa Dans deltagarprojekt *Möt Ministeriet*. I december genomfördes en första träff digitalt, då en grupp intresserade ungdomar diskuterade vad de initialt skulle vilja göra inom *Unga ambassadörer*. Ett exempel på ett första steg är att vara med i lansering av och arbete med GöteborgsOperans nya instagramkonto för och med unga.

Operan i skolan är ett nytt projekt som förberetts och sjuösatts under året. Göteborgs Stads grundskole- och

förskoleförvaltningar samt regionens folkhögskolor har gett klartecken till att små ensembler från GöteborgsOperan kan komma ut och hålla workshoppar, vilket också påbörjades under hösten innan de hårdare restriktionerna satte projektet på tillfällig paus.

En angelägen del av civilsamhället

Utifrån ägardirektivet ska GöteborgsOperan vara en angelägen del av civilsamhället och verka inom företag, institutioner, organisationer och arrangörer. Detta genom att bygga nätverk och skapa försäljningsmöjligheter på kort och lång sikt.

Skapakören, en mötesplats för vuxna i olika åldrar med sång som intresse, skulle under året skapa multiscenkonstföreställningen *Höstsonätter*, för premiär hösten 2020. Kören består av cirka 90 personer och under året har det varit fokus på digitala möten. En mindre grupp arbetar med att ta fram material till föreställningen, som planeras få premiär på Skapadagar hösten 2021.

Ett samarbete mellan Cirkus Unik och Skapa dans har gett en grupp barn i ålder 10–12 år möjlighet att träffa några av GöteborgsOperans dansare och utbyta träning i både cirkus och dans. Detta ömsesidiga lärande pågick parallellt med danskompaniets produktion *Beyond* där element av akrobatik och urban dans ingår i dansverken. En kort film om samarbetet finns på opera.se.

Skapa dans samarbetar även med dansgruppen "Alla under samma sol" då barn i åldern 3–16 år dansar flera gånger i veckan på asylcentret Restad Gård och centralt i Vänersborg. Några möten har inte kunnat genomföras sedan i början av mars, men kommer att återupptas så snart det är möjligt.

Skapa var drivande i att bilda det regionala Nätverket Universell Scenkonst, för att lyfta frågor kring scenkonst för barn och unga med multifunktionsvariationer. Förutom GöteborgsOperan ingår Regionteater Väst, Big Wind, Spinn, Språng, Konstra, Move and mind och tillgänglighetskonsulent från förvaltningen för Kulturutveckling (tidigare Kultur i Väst).

Skapa arbetar fortsatt med folkhögskolor och andra kulturinstitutioner i regionen under projektnamnet

FOKIS, Folkbildning och kultur i samverkan. Samarbeten sker även med flera kulturskolor, där Angereds kulturskola och Ungdomsbiennalen är en betydande del. Under 2020 har också samtal om samarbete med Rädda Barnen påbörjats, med syfte att nå nya målgrupper av barn och ungdomar som sällan ses i operahuset.

På nationell och lokal nivå har GöteborgsOperan ett samarbete med samtliga tre musikalutbildningar i Göteborg; Högskolan för scen och musik (HSM), Balettakademien och Performing Arts School. Detta innebär att GöteborgsOperan följer deras studenter under utbildningen och diskuterar utbildningens innehåll samt resultat. För produktioner på musikscenen har GöteborgsOperan ett kontinuerligt nätverkande med övriga producenter i Sverige, såväl privata som institutioner.

GöteborgsOperan och Högskolan för Scen och Musik (HSM) har ett långsiktigt mentorskapsprojekt, där solister från GöteborgsOperan och operastudenter från HSM årskurs 3 träffas ett antal gånger under sex månader. Syftet är att ge studenterna inblick i operans verksamhet och i solisternas arbete samt få annan relevant kunskap i relation till sin utbildning.

Samarbete med Göteborg Wind Orchestra (GWO) har fortsatt under året, men någon konsert med GWO har inte kunnat genomföras.

Miljömässigt ansvarstagande

GÖTEBORGSOPERANS MILJÖARBETE SYNS i stort som smått, i allt från vilken typ av färg som används i dekorverkstan till vilka råvaror som köps in till restaurangen. På alla avdelningar är miljöarbetet prioriterat och man ser hela tiden möjlighet till förbättringar. Sedan 2018 har miljön en central roll genom uppsättningen av *Nibelungens ring*. Med "Ringens" görs hållbarhet till en aktiv del också i de konstnärliga valen.

Systematiskt miljöarbete

GöteborgsOperan är miljöcertifierad enligt ISO 14001:2015.

Det innebär att verksamheten uppfyller gällande miljölagstiftning och uppdragsgivarnas förväntningar samt dagligen arbetar systematiskt och strategiskt med hållbarhetsfrågor. Operans egna målsättningar, tillsammans med Västra Götalandsregionens miljöplan 2017-2020, ligger till grund för det strategiska miljöarbetet.

Betydande miljöpåverkan och riskidentifiering

I miljöaspektlistan, som ses över årligen, identifieras verksamhetens betydande miljöpåverkan. Utifrån miljöaspektlistan, och de risker som identifierats där, samt Västra Götalandsregionens miljöplan formuleras GöteborgsOperans miljömål. De identifierade miljöaspekterna är kopplade till transporter, energi, produkter och avfall, kemikalier samt livsmedel och utgör, tillsammans med kommunikation, bolagets sex målområden.

GöteborgsOperans miljömål

Miljömålen bygger på visionen om det goda livet i Västra Götalandsregionen. Det innebär aktivt arbete inom energieffektivisering och användning av förnybara energikällor, minimering av avfall och ökad materialåtervinning, bättre miljöval vid inköp och genomtänkta och relevanta miljökrav vid upphandling. Verksamheten ska vara sparsam med både ändliga och förnybara resurser. Lagar och andra krav ska följas och medarbetarna ska ges goda miljökunskaper. I strävan efter hållbar utveckling ska arbetet präglas av ständiga förbättringar.

Fokusområden för 2020

GöteborgsOperans miljömål finns i sin helhet i den övergripande miljöhandlingsplanen för 2017-2021, där de långsiktiga målsättningarna är:

Transporter

- Minska klimatpåverkan från egna person- och godstransporter.
- Stötta medarbetarnas och besökarnas fossilfria resor.
- Klimatväxla genomförda tjänsteresor.

Energi

- Fossilfri energi i egna och förhyrda lokaler.
- Minska förbrukningen av energi.

Produkter och avfall

- Minska totala mängden avfall samt öka graden materialåtervinning inklusive biologisk behandling och minska andelen avfall till förbränning.

Kemikalier

- Öka andelen miljömärkta produkter.
- Ställa kemikaliekrav vid inköp och upphandling av prioriterade varor.
- Undvika användning av farliga ämnen i kemiska produkter och inköpta varor.

Livsmedel

- Öka andelen ekologiska livsmedel.
- Hitta metod för att mäta och minska klimatpåverkan från måltidsservering.

Kommunikation

- Öka intern och extern kommunikation om miljöarbetet.

2020 är förstås inte jämförbart med något annat år. Eftersom nästan all publik verksamhet och turnéer ställdes in från mitten av mars har den totala miljöpåverkan från energi, avfall och transporter minskat. GöteborgsOperan tvingades, som många andra, ersätta de flesta fysiska möten med digitala, vilket haft en positiv effekt för miljön.

Matavfallet har till viss del fått uppskattas på grund av fel på en våg hos avfallsentreprenören

Hållbara transporter

GöteborgsOperans klimatpåverkan från gods- och persontransporter ska vara nere på nära noll (klimatväxling

inkluderad) 2021, när innevarande miljöplan avslutas. Det är ett djärvt mål som har visat sig vara det svåraste målet att nå.

Efter första kvartalet 2020 upphörde i princip alla resor utom egna vägtransporter. Trots att det körts cirka 600 fler mil 2020 jämfört med 2019, har klimatpåverkan minskat. De lastbilar som drivs med diesel har körts mindre och den som drivs med HVO 100 (biodiesel) har enbart tankats med HVO, till skillnad mot 2019 då den fick tankas med upp till 25 procent konventionell diesel. Ökningen i antal körda mil har skett med gasbilar och dessa genererar lägre klimatpåverkan än dieslbilar.

Någon klimatpåverkan från inhyrd vägtransport till turné uppstod inte då dessa uteblev och klimatpåverkan från flygresor blev ovanligt låg. Vanligtvis varierar klimatpåverkan från flygresor år för år, beroende på vilka turnéer och uppsättningar som genomförs. Under 2020 gjordes inga turnéer och få flygresor, vilket innebar att flygresornas klimatpåverkan minskade med nästan 82 procent jämfört med 2019.

Den interna dialogen om hur GöteborgsOperan ser på flygresor och dess klimatpåverkan i förhållande till uppdraget att utföra scenkonst regionalt, nationellt och globalt fortsatte under 2020. Efter en genomlysning av flygresorna under 2019 är slutsatsen att drygt 80 procent av GöteborgsOperans alla flygresor är direkt kopplade till uppdraget, alltså att turnera och samarbeta med internationella team och artister. I övrigt följs resepolitiken om att inte flyga på sträckor under 50 mil, om det finns andra sätt att resa. För att se om klimatpåverkan kan minskas initierades två projekt under året: En kartläggning av danskompaniets klimatpåverkan, inklusive flygresor, kallad Zero Footprint, samt ett arbete med projektadministrationen kring styrning av resor för minskat klimatavtryck. Båda projekten fick dock pausas på grund av pandemin.

Enskilda flygresor för egna anställda i tjänsten klimatväxlas via Västra Götalandsregionens klimatväxlingsfond.

GöteborgsOperan uppmuntrar personal att åka kollektivt och alla har möjlighet att köpa årskort i kollektivtrafiken genom delbetalning via nettolönen. Under 2020 har 96 medarbetare (150) registrerat sig för ett årskort. Minskningen i antal förklaras av att vissa medarbetare återlöste sina årskort till Västtrafik på grund av pandemin. GöteborgsOperan uppmuntrar även medarbetare att cykla till och från jobbet.

Fossilfri energi och minskad förbrukning

GöteborgsOperans energiförbrukning ska vara effektiv och ständigt minska. Energin som används i egna och hyrda lokaler ska vara fossilfri. Energiförbrukningen i den egna förvaltade lokalen, operahuset i Göteborg, minskade en hel del jämfört med föregående år, vilket förklaras av neddragen verksamhet. Elförbrukningen visar fortsatt på en nedåtgående trend, delvis beroende på neddragen verksamhet men också på byte till energieffektivare ljuskällor. Även fjärrvärme och fjärrkyla minskade något, främst tack vare att prognosstyrningen av värme och ventilation har börjat ge resultat.

För att få ner energiförbrukningen vidtas flera åtgärder. Närvarostyrd belysning finns i alla stora lokaler och i omlädningsrum. Arbetet med byte till energisnålare belysning i alla verkstäder och i kostymateljéer har fortsatt under 2020. Kring scenen har gammal och energikrävande ljus teknik fasats ut och arbete med team i visualiseringsstudion har ökat för att spara brinntid på scen och effektivisera ljussättningar.

Operahuset köper bara el från förnybara energikällor genom Bra Miljöval fjärrvärme och el och har egen produktion av el från solceller på taket. Solcellerna täcker drygt 600 m² av taket och alstrade 79 518 kWh (101 673

under 2020. Dock har en av växelriktarna varit trasig sedan sommaren och till följd av coronapandemin har det varit svårt att få tag i reservdelar och åtgärda felet. Produktionen av sol-el har fortsatt, men fullständig avläsning har inte kunnat göras.

I hyrda lokaler kommer målet om fossilfri energi delvis att kunna nås till 2021. I Skövde äger kommunen lokalerna där operans verksamhet bedrivits. El och fjärrvärme ingick i hyresavtalet, som gick ut 2020, och var inte fossilfria. I magasinlokalen använder GöteborgsOperan Bra Miljöval el medan fjärrvärmerna, som lokalägaren förvaltar, är konventionell.

Kemikaliekloka val

Kemikaliekloka val handlar om att vid inköp analysera och välja bästa alternativ för både hälsa och miljö. SIN- och PRIO-ämnen ska inte förekomma i kosmetika och hygienprodukter och ska undvikas i kemiska produkter och andra material. Under året har arbetet med en tydligare kemikalieorganisation fortsatt för att tydliggöra roller och ansvar vid kemikaliehantering. Hanteringen har förbättrats genom att minimera antalet produkter och förvaringsställen. Kemikalier rensas ut kontinuerligt för att ersättas av mer miljövänliga alternativ.

	Övergripande mål 2021	Resultat		
		2020	2019	2018
Klimatpåverkan från egna vägtransporter, ton CO ₂ e (koldioxidekvivalenter)	0 ton CO ₂ e	14,5	21	24
Klimatpåverkan från flygresor, ton CO ₂ e	0 ton CO ₂ e	31	172	146
Klimatpåverkan inhyrd turnétransport, ton CO ₂ e	0 ton CO ₂ e	0	3,7	3,1
Energiförbrukning egen lokal, kWh/m ² BTA (bruttototalarea)	165 kWh/m ²	152	172	173
Total mängd avfall (ton)	Minska jmf tidigare år	138*	157	179
Andel avfall till materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, procent	minst 75 %	56	63	61
Andel avfall till förbränning, procent	max 25 %	41	34	34
Andel ekologiska livsmedel av den totala livsmedelsbudgeten, procent	minst 51 %	52	56	52

* Matavfallet har till viss del fått uppskattas på grund av fel på en väg hos avfallsentreprenören

Kemikaliekloka val i produktionerna och ökad andel miljömärkta produkter är ett ständigt pågående arbete.

GöteborgsOperan ska vid inköp och upphandling välja bästa möjliga alternativ ur miljö- och arbetsmiljösynpunkt. Så långt det är möjligt ingår GöteborgsOperan i Västra Götalandsregionens centralt upphandlade avtal alternativt upphandlar själv. För att undvika farliga ämnen i kemiska produkter och inköpta varor från icke upphandlade leverantörer, skulle ett arbete med att skicka ut hållbarhetsfrågor till utvalda leverantörer påbörjas under 2020. Det är ett sätt att försöka "screena" icke upphandlade leverantörers miljöprestanda men med anledning av pandemin har det arbetet skjutits fram.

Vidare har dialog förts med avfallsentreprenör om hur gamla armaturer från scenen bäst kan tas om hand ur ett miljöperspektiv. Naturgarvat läder, tenceltyger och återvunnen textil är exempel på material som testas och används vid tillverkning av kostymer. Vid upphandling av arbetskläder ställs krav på miljömärkningar.

Återanvända produkter och minimera avfall

GöteborgsOperan bedriver sedan flera år tillbaka ett medvetet miljöarbete kopplat till avfall och återvinning, exempelvis blir matavfallet biogas. Hela huset sorterar allt från kontorspapper, wellpapp, glas, hård- och mjukplast till olika metaller. Dekor återanvänds så långt det går och modulsystem där allt går att riva och bygga upp igen används. Det finns också stommar till dekor, som väggar, vagnar, trappor och strukturer, som kan användas flera gånger. Målet är att öka livsrytmen hos olika material.

GöteborgsOperans avfallsmängder och mängden avfall till förbränning ska minska. Processerna för ökad återanvändning av material ska effektiviseras. Därför är det långsiktiga målet att minska den totala mängden avfall per verksamhetsrelaterad enhet och år. Den totala avfallsmängden 2020 blev den lägsta någonsin till följd av neddragen verksamhet. Samtliga avfallsfraktioner minskade, men förhållandet mellan dem har ändrats, varför målen om ökad andel till materialåtervinning och minskad andel till förbränning inte uppnås. Från den publika verksamheten uppkommer en del avfall som går till materialåtervinning, såsom matavfall och glas, och dessa har minskat markant under året. Däremot har arbetet med att skrota gamla föreställningar, rensa lager och viss ombyggnation fortsatt vilket genererat en del brännbart avfall.

Under 2019 genomfördes ett utvecklingsprojekt där GöteborgsOperan prövar att använda tjocka och självbärande sandwichskivor helt i papp, i stället för kanalplastskivor av polykarbonat monterade på aluminiumramar, för att minska klimat- och miljöpåverkan. Under 2020 har projektet omsatts i praktiken och de självbärande pappskivorna har använts för att skulptera fram stora former som nu senast till produktionen 12 Songs+.

Ytterligare aktiviteter och insatser genomförs för att minska avfallsmängden samt öka återvinningsgraden. Bland annat har extern samverkan för att låna ut, skänka bort och lämna till second hand-försäljning fortsatt. 115 kilo insamlade arbetskläder skickades till Human Bridge, som har avtal med Västra Götalandsregionen, för återvinning och återbruk. Kostymerna i årets uppsättning av *La bohème* var till stor del second hand eller sydda av tyger som redan fanns i GöteborgsOperans gömmor.

Vidare deltar GöteborgsOperan i ett EU-projekt, OSCaR, som syftar till att få fram en rapport om hur teater- och operahus kan ta fram hållbara scenografier - en "State of the Art" för att hitta en uppsättnings bästa design och konstruktion från start, så att den blir möjlig att återanvända, dela och återvinna samt är resurseffektiv när den slutligen monteras ned. Rapporten slutförs i början av 2021 och ska presenteras i det europeiska nätverket Opera Europa.

Minskad miljöpåverkan från inköp av livsmedel

Redan 2017 nåddes det övergripande målet för 2021 om att öka andelen ekologiska livsmedel till 51 procent av den totala livsmedelsbudgeten. Det detaljerade målet för 2020 var minst 57 procent. Resultatet blev 52 procent på grund av att inköpsmönstren ändrades under året. Sedan mars har enbart lunchserveringen varit öppen, bortsett från sommaren och slutet av året. Därmed har ingen försäljning av mer exklusiva råvaror och drycker skett, som i kronor räknat står för en stor andel av ekologiska livsmedel.

Ett annat övergripande mål är att hitta metoder för att mäta och minska klimatpåverkan från måltidservering. Detta arbete har pågått sedan 2017 och under 2019 implementerades ett klimatberäkningsverktyg. Restaurang- och cafépersonal har deltagit i utbildning om klimatsmart mat. Målet var att under året att ändra lunchmenyerna till en vegansk eller vegetarisk bas med möjlighet att köpa

till ett animaliskt protein, för att göra det enklare för gästen att själv välja ett mindre klimatbelastande alternativ. Men till följd av pandemin gjordes inga ändringar då större delen av verksamheten haft stängt. Genomsnittet för en måltid på GöteborgsOperan ligger på 0,95 kg CO₂e, med stor variation mellan rätter.

I övrigt genomsyras GöteborgsOperans restaurang av en väl utvecklad miljöfilosofi; Svanenmärkt, ansluten till nätverket Hållbara Restauranger och en del av Fairtrade Region. Samarbetet med naturbruksskolorna Sötåsen och Svenljunga fortsätter, även om det pausades under året när inköpen av livsmedel minskade. Härifrån köper restaurangen viltkött och ekologiska rotsaker och grönsaker.

Berätta mer om miljöarbetet

Ett av målen i den övergripande miljöplanen var att genomföra minst ett publikt event med hållbarhetstema. Den 16 september skulle The Perfect World Foundation anordnat konferens och Climate Aid konsert på GöteborgsOperan, men på grund av pandemin kunde arrangemanget inte genomföras utan har flyttats till 11 september 2021.

Under 2019/2020 pågick GöteborgsOperans Klimatutmaning i samband med operaföreställningen *Valkyrian*, som ville utmana och uppmuntra alla till förändrade beteenden och minskade klimatavtryck. I Klimatutmaningens kalkylator kunde man beräkna sitt klimatavtryck och lova att försöka minska det med minst tio procent. Sammanlagt 723 personer deltog och tillsammans lovade de utsläppsbanta med 1 229 ton koldioxidkvalenter per år. Det motsvarar 650 000 mils körning i bensinbil (lika långt som 162 varv runt jorden). Till premiären av *Siegfried* togs en ny kommunikationskampanj fram med fokus på den sociala hållbarheten. Eftersom premiären fick skjutas upp har ingen kampanj aktiverats.

Ytterligare ett led i miljöarbetet och som extern kommunikation av den biologiska mångfalden har GöteborgsOperan sedan flera år tillbaka haft en biodling på husets tak. Bina flyttade under året till Trädgårdsföreningen för att få bättre förhållanden, men de sköts fortfarande av GöteborgsOperan. Honungen säljs i OperaShopen. Där säljs även necessärer, bordsdukar, kuddfodral och väskor skapade av tyg från operans reklamvepor samt ett sortiment av ekologiska ullfiltar.

Operauppsättning som miljöprojekt

Uppsättningarna av Wagners epos *Nibelungens ring* har hållbarhet som en aktiv del i de konstnärliga valen. De två första delarna, *Rhenguldet* och *Valkyrian*, har till exempel haft kulisser byggda i trämaterial tillverkade av spillvirke, egentillverkat smink av miljövänliga ämnen och helt utan konserveringsmedel, kläder färgade med växtbaserade färgningsmetoder samt så kallade fake flames, eldslågor av LED-ljus och vattenånga. I arbetet med den tredje delen, *Siegfried*, har hållbarhetstemat varit lika centralt och så långt som möjligt har dekor, kläder med mera återanvänts. Fokus har även legat på att utvärdera, reflektera och dra lärdomar för att skapa ett mer strukturerat arbete för att systematiskt utveckla miljöarbete i projekt.

Arbetet med "Ringens" har fått gehör ute i Europa och samtal förs med andra operahus om hur vi tillsammans kan arbeta fram en mer hållbar scenkonstproduktion. GöteborgsOperan blev under året inbjudna att delta i EUNIC (EU National Institutes for Culture) workshop för att dela med sig av erfarenheterna av miljöarbetet.

Ekonomiskt ansvarstagande

För att kunna fullgöra uppdraget och bland annat säkerställa att GöteborgsOperan fortsätter att leverera kvalitet och håller en internationell klass, krävs hållbar finansiering, långsiktig planering och affärsmässighet.

Det långsiktiga strategiska målet är att ha en ekonomi i balans, med en hållbar hög egenfinansiering och hög kasalikviditet. Verksamheten ska därför ha en effektiv ekonomistyrning som gör att beslut kan grundas på väl underbyggda underlag. Uppföljning och rapportering ska ske enligt de riktlinjer och tidsplaner som ägaren Västra Götalandsregionen och dess kulturnämnd beslutar om. Styrelsen ska årligen identifiera risker i verksamheten samt anta en internkontrollplan.

Regionledningen insåg redan i mars 2020 att intäktsbortfallet för GöteborgsOperan och övriga regionägda bolag skulle komma att bli stort med anledning av covid-19. På GöteborgsOperan ställdes all publik verksamhet in och biljettintäkter samt en stor del av övriga

egenintäkter uteblev. Därför beslutade Regionfullmäktige under våren att uppdraga till regionstyrelsen att inom ramen av 700 mnkr bevilja kapitaltäckningsgaranti för regionägda bolag gällande till och med 2022-12-31 för att säkerställa bolagens ekonomi.

Effektiv ekonomistyrning

GöteborgsOperan ska anpassa och utveckla arbetet med att nå uppsatta mål för att kunna möta förändringar i omvärlden som påverkar verksamheten. Det är viktigt att ha kunskap, metoder och verktyg för att arbeta med förbättringsåtgärder på ett strukturerat sätt. Verksamheten ska utvärderas kontinuerligt med utgångspunkt i sina konstnärliga processer. Målet är att kvalitetssäkra framtida produktionsprocesser och skapa en hållbar utveckling.

Ekonomiska långsiktiga planer tas löpande fram som en del av ledningens strategiska arbete. Ekonomi- och inköpshandbok samt policyer och riktlinjer uppdateras löpande. En riskanalys med internkontrollplan som underlag för styrelsens arbete genomförs regelbundet.

Inköp

GöteborgsOperan följer lagen om offentlig upphandling (LOU). Upphandlingsverksamheten spelar en viktig roll i styrningen av ekonomin. Som grund finns GöteborgsOperans inköppolicy. Tydligt skrivna regler och rationella rutiner är en förutsättning för att upphandlingar ska kunna bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt. Regler av central betydelse finns i inköpshandboken.

Så långt det är möjligt deltar GöteborgsOperan i Västra Götalandsregionens upphandlingar och avropar från centrala ramavtal och andra centralt upphandlade avtal. För specifika behov gör GöteborgsOperan egna upphandlingar och följer då Västra Götalandsregionens riktlinjer.

Styrelsen ansvarar för att fastställa och anta inköppolicy och inköpshandbok. Vd ansvarar för att lagstiftning, policyer och riktlinjer efterlevs, att ansvar och befogenheter i inköps- och upphandlingsfrågor inom organisationen tydliggörs samt att medarbetare har den kompetens som krävs för att genomföra inköp och upphandlingar. Beslut om upphandling fattas och avtal tecknas i enlighet med attestinstruktionen.

Näringslivssamarbete med anpassad sponsring

GöteborgsOperan ska aktivt arbeta för att säkerställa och öka intäkterna utöver ordinarie biljettförsäljning. Det kan vara intäkter från uthyrningar, företagsevents, seminarier och middagar eller det som brukar benämnas sponsringssamarbeten. Under 2020 har inga företagsevents eller liknande aktiviteter kunnat genomföras på grund av coronapandemin. Endast ett webinarie för Swedbank kunde genomföras digitalt från GöteborgsOperan.

En god affärsetik

Förtroendevalda och medarbetare inom GöteborgsOperan arbetar på invånarnas uppdrag och i deras intresse. Förtroende skapas genom ett korrekt uppförande och förhållningssätt från varje enskild styrelsemedlem och medarbetare.

Västra Götalandsregionens riktlinjer mot korruption, mutor och jäv samt GöteborgsOperans personalhandbok och övriga berörda styrdokument ligger till grund för en god affärsetik. Likaså är operans värdegrund en viktig kugge, vilket är ett kontinuerligt pågående arbete inom GöteborgsOperan. Inom operan råder nolltolerans mot korruption, mutor och jäv.

Attestansvar

Majoriteten av operans chefer och projektledare har budgetansvar. Med budgetansvar följer attesträtt och generellt gäller att befattningshavare i ansvarig ställning får ta på sig attestansvar för kostnader inom sitt eget ansvarsområde, upp till en viss nivå, vilket framgår av GöteborgsOperans attestinstruktion. Transaktioner som direkt berör den attestansvarige ska attesteras av närmast överordnad chef. Attestansvarig förutsätts svara för att kontrollräkningar och övriga kontroller görs före attestering. Vidare är den attestansvarige ansvarig för att åtgärden ligger i företagets intresse samt att den överensstämmer med gällande reglementen och instruktioner inom företaget samt gällande lagstiftning. All personal med attesträtt måste signera ett godkännande av attestansvar.

Göteborg 2021-01-29

Arne Lernhag
Ordförande

Maria Brauer

Ann Catrine Fogelgren

Anita Forsberg

Monica Green

Valéria Kant

AnnaSara Perslow

Björn Tidland

Maria Andersson Willner

Christina Björklund
Verkställande direktör

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i GöteborgsOperan Aktiebolag AB, org.nr 556121-7828

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2020 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg den 29 januari 2021

Öhrings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Isa Schuman
Auktoriserad revisor